

NORVEŠKA - vlada predstavila Belo knjigo o vrtcih

Vir: [Norveško ministrstvo za izobraževanje in raziskovanje](#)

V maju 2009 je norveška vlada javnosti in parlamentu predstavila Belo knjigo o vrtcih. Strategije v Beli knjigi so osredinjene na tri najpomembnejše cilje: v vseh norveških vrtcih zagotoviti kar najkakovostnejšo vzgojo, ki bo prispevala k izenačevanju možnosti otrok za kasnejše uspešno šolanje; okrepiti učno dimenzijo v dejavnosti vrtcev; vrtci naj vsem otrokom omogočijo sodelovanje v inkluzivno naravnanih skupinah.

Poudarki iz Bele knjige o vrtcih:

Za kakovostnejšo predšolsko vzgojo v vrtcih so pomembni predvsem dobro izobraženi vzgojitelji in vzgojiteljice, zato vlada **krepi kadrovsko politiko** na tem področju:

- povečuje zaposlovanje ustrezno izobraženih vzgojiteljic in vzgojiteljev;
- že v letu 2009 povečuje obseg vpisa v vse vrste izobraževanja in usposabljanja, v redne študijske programe predšolske vzgoje, v usposabljanje na delu, v izpopolnjevanje drugih pedagogov za predšolsko vzgojo in nadaljnje izobraževanje vsega zaposlenega osebja v vrtcih;
- od šolskega leta 2011/12 dalje bodo vsem novim vzgojiteljicam/vzgojiteljem v pomoč strokovni mentorji oziroma pedagoški supervizorji;
- vlada nadaljuje z nacionalno strategijo vlaganj v strokovno spopolnjevanje (2008 – 2010), v prihodnje pa bo zagotovila še več sredstev za to, da bi privabila in usposobila tudi druge strokovnjake za pedagoško delo v vrtcih;
- naziv poklica 'vzgojiteljica/vzgojitelj predšolskih otrok' se bo spremenil v 'učiteljica/učitelj v vrtcu'.

Odličen vrtec, ki si prizadeva za izenačevanje možnosti vseh otrok in za visoko kakovost, vzdržuje **dobre odnose s starši**, ki temeljijo na medsebojnem zaupanju. Vlada bo zato najkasneje v letu 2010 oblikovala nacionalno posvetovalno telo staršev, v katerem bodo starši otrok, vključenih v vrtce, lahko dajali svoje pobude, razpravljali o dejavnosti v vrtcih in vzgojnih politikah ter se o njih izrekli. Ministrstvo za izobraževanje bo pripravilo predpis, s katerim bo naložilo vsem vrtcem obveznost, da najmanj dvakrat na leto organizirajo roditeljske sestanke.

Ministrstvo za izobraževanje bo skrbno **spremljalo, kako se uresničujejo zastavljeni cilji** izenačevanja možnosti vseh otrok in odličnost vseh vrtcev. Za to bo potrebovalo kakovostno in zanesljivo statistiko in raziskovalne programe kot nujne podlage za politično odločanje, za izobraževanje učiteljic/učiteljev v vrtcih in strokovni razvoj področja nasploh. Zato bo ministrstvo:

- vzpostavilo nacionalni sistem spremljanja razvoja kakovosti v vrtcih;
- pripravljajo letna nacionalna poročila o razmerah v vrtcih;
- ustanovilo šolo za raziskovalce, namenjeno štipendistom pedagoškega študija;
- organiziralo longitudinalne študije kakovosti in dolgoročnih učinkov obiskovanja predšolske vzgoje v vrtcih;
- ustvarilo spletni portal o vrtcih in za vrtce.

Vzpostavitev **systema zagotavljanja kakovosti** bo kar velik izziv, saj se predšolska vzgoja hitro širi, ureditev sektorja je vse bolj zapletena in javnost povečuje svoja pričakovanja. Zato bo ministrstvo pripravilo dolgoročno razvojno naravnane spremembe Zakona o vrtcih. Potrebni bo več razmislekov o tem, ali dosedanje rešitve omogočajo razvoj vrtcev prihodnosti, na primer:

- ali so lokalne predšolske oblasti sposobne voditi kakovostni razvoj vrtcev;
- kakšen je sistem supervizije v vrtcih in kako ga organizirati v prihodnje; ministrstvo namerava prenesti naloge na svojo izvršno agencijo (*Directorate for Education*), ki že opravlja zanj razvojne, raziskovalne in statistične naloge;
- kakšne spremembe sistema družinskega varstva bodo potrebne za zagotavljanje kakovostne vzgoje v neinstitucionalnih okoljih;

Premislek bo potreben tudi o ustreznih zakonskih rešitvah, na podlagi katerih bo vlada lahko uresničevala svoj že sprejeti 5-letni načrt postopnega izenačevanja ekonomskih pogojev za javne in zasebne vrtce. Enako obravnavo obeh sektorjev vrtcev želijo zagotoviti predvsem zato, da bi preprečili razlikovanje v standardih kakovosti med javnim in zasebnim sektorjem.

Vlada namerava okrepiti v vrtcih **učno dimenzijo dejavnosti**, saj želi omogočiti vsem otrokom čimboljše možnosti za nadaljnji razvoj. Dejavnosti v vrtcih morajo biti raznolike in v skladu z interesi in zmožnostmi vsakega posameznega otroka in vsake skupine otrok; vsem otrokom je treba ponuditi skupne temelje, dobro pripravo na vseživljenjsko učenje in na šolanje. Vsebine in naloge vrtcev morajo upoštevati celosten pristop k učenju, pri katerem so nega, igra in učenje tesno prepleteni. Ministrstvo bo pretehtalo, ali bi bilo koristno podrobneje opredeliti cilje v okviru posameznih učnih področij v sedanjem okvirnem načrtu predšolske vzgoje; in še to, kako prenoviti dejavnost, da bi se v vrtcih okrepila vzgoja za enakost med spoloma. Ministrstvo namerava podeljevati študijske pomoči za razvoj jezikovnih kompetenc in kulturnih tradicij Samijev.

Večina otrok pred vstopom v šolo obiskuje vrtce. Vrtci morajo s kakovostno pripravo na šolo omogočiti otrokom gladek **prehod iz manj formalnega v šolsko okolje**, šole pa morajo biti dobro pripravljene na otroke, ki prihajajo iz vrtcev. Ministrstvo pripravlja javno obravnavo predloga predpisa, po katerem bi morali vrtci "pospremiti" otroke v šole skupaj z vso pisno dokumentacijo o interesih, učenju in razvojnih posebnostih posameznega otroka, ki so jo zbirali v obdobju, ko je bil otrok v njihovi oskrbi.

Vrtci morajo omogočiti otrokom **čimveč priložnosti za razvoj** in dejavnosti, ne glede na njihove zmožnosti in poreklo. Otroci Samijev in jezikovnih in kulturnih manjšin morajo dobiti vso pomoč, da se bodo lahko vključevali tako v večinsko kot v manjšinske kulture. Vključevanje v kakovostne vrtce mora pripomoči k večji socialni pravičnosti, možnosti za zgodnjo intervencijo in motiviranosti za vseživljenjsko učenje. Posebna delovna skupina, ki jo je imenovalo ministrstvo za izobraževanje, je pripravila pregled raziskav, ki dokazujejo, kako pomembno in racionalno je zagotavljanje kakovostnih predšolskih programov, saj se stroški kasneje pri nadaljnjem šolanju in vključevanje v delo večkratno povrnejo. Ministrstvo namerava:

- oblikovati strokovno skupino, ki bo razvijala oblike pedagoškega svetovanja za vse predšolske otroke;
- pripraviti predpise, ki bodo omogočili preverjanje jezikovnega razvoja za vse predšolske otroke, vključene v vrtce;
- pripraviti didaktično gradivo v obliki priporočil za spremljanje jezikovnega razvoja.

Vlada pričakuje, da bodo vrtci lahko nudili otrokom učno pomoč v urejenih okoljih. Otrokom, ki potrebujejo posebno nego in pomoč, je to pomembno ponuditi čimbolj zgodaj. Pomoč otrokom s posebnimi potrebami lahko zagotovijo le dobro koordinirane službe; pri tem mora biti zagotovljeno sodelovanje različnih oblasti in administrativnih ravni. Ministrstvo bo:

- zagotovilo organizacijske priprave in gradivo za sodelovanje med vrtci in socialnimi službami (v sodelovanju z Ministrstvom za otroke in enakost (*equality*));
- in poskrbelo, da bodo v vsebine izobraževanja učiteljev/učiteljic v vrtcih vključene tudi teme o zanemarjanju otrok in nasilju nad njimi.

Nekaj podatkov o norveških vrtcih

- 6 706 vrtcev
- vključenih 261 884 otrok
- starih od 1 do 5 let
- vključenost je 87,2-odstotna
- število osebja: 81 433
- državni proračun za vrtce v letu 2009: 24,3 bilijonov norveških kron (približ. 3 bilijone evrov)

Povzetek pripravila

Tatjana Plevnik